

Δελτίου Τύπου

Έκθεση «Πρόσωπο Ελευθερία Σιωπή_τίμιοι παράνομοι»

Από 26 Φεβρουαρίου έως 26 Απριλίου 2020

Πειραματικό Κέντρο Τεχνών _ MOMus
(Αποθήκη Β1, Λιμάνι Θεσσαλονίκης)

Στην έκθεση συμμετέχουν :

Οι εκπαιδευόμενες και οι εκπαιδευόμενοι (2017-2020)
του 3^{ου} Σχολείου Δεύτερης Ευκαιρίας Θεσσαλονίκης
του Γενικού Καταστήματος Κράτησης Θεσσαλονίκης (Διαβατά)

Οι καλλιτέχνες...

Δημήτρης Αμελαδιώτης, Γιώργος Γεροντίδης, Μαίρη Ζυγούρη,
Μαρία Κρεμέτη, Βιργινία Μαστρογιαννάκη, Ριάνον Μόργκαν,
Αλέξανδρος Πλωμαρίτης, Τάκης Σπυρόπουλος, Δημήτρης Φραγκάκης

ο Β. Α.

το 3^ο ΣΔΕ Θεσσαλονίκης με 3 project

Επιμέλεια: Σοφία Ελίζα Μπουράτση

Η έκθεση «**Πρόσωπο Ελευθερία Σιωπή_τίμιοι παράνομοι**» βασίζεται στην δυνατότητα της σύγχρονης τέχνης να δημιουργεί χωροχρονικά πλαίσια μέσα στα οποία συνυπάρχουν, και μερικές φορές συμπράττουν, άνθρωποι που υπό άλλους όρους δε θα συναντιόντουσαν ποτέ.

Η αφορμή.

Όλα ξεκίνησαν από εργαστήρια (φιλοσοφίας, γραφής και περφορμανς) που η επιμελήτρια και θεωρητικός τέχνης Σοφία Ελίζα Μπουράτση και ο καλλιτέχνης Αλέξανδρος Πλωμαρίτης έδωσαν το 2016 στο 3ο Σχολείο Δεύτερης Ευκαιρίας Θεσσαλονίκης στο Γενικό Κατάστημα Κράτησης Θεσσαλονίκης, στα Διαβατά¹. Αυτή η πρώτη εμπειρία επαναλαμβάνεται μέχρι σήμερα, από το 2017 και μετά, είτε στο πλαίσιο του Θερινού Σχολείου που διοργανώνεται κάθε χρόνο από τη διευθύντρια του σχολείου, Μαίρη Γκρίζου, είτε σε μορφή πρότζεκτ κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς.

Μεταξύ ανακάλυψης και πιστοποίησης μιας κοινωνικά κρυμμένης ή ξεχασμένης πραγματικότητας και την προσπάθεια δημιουργίας μιας άλλης πραγματικότητας μέσα στη φυλακή (τη δυνατότητα φυγής, έστω και με τη φαντασία μέσω των ιδεών και της τέχνης), τέθηκαν αυθόρμητα ουσιαστικά φιλοσοφικά ερωτήματα τα οποία είχαν ξεκάθαρη επιρροή στις πρακτικές τόσο του καλλιτέχνη όσο και της θεωρητικού τέχνης. Παρατηρώντας, ακούγοντας και δουλεύοντας με τους έγκλειστους εκπαιδευόμενους διαμορφώθηκε μία σχέση που εξελίχθηκε σε μία μορφή άτυπης θεωρητικής και εικαστικής έρευνας.

Κύριοι άξονες και προβληματισμοί της οποίας είναι οι θεματικές της ιδρυματοποίησης, της ευαισθησίας του σώματος, της κίνησης (και του αυλισμού), της εικόνας και των κωδικών του σώματος, της διαμόρφωσης της έννοιας της ταυτότητας και του προσώπου (που ο νόμος θέλοντας να το προστατέψει απαγορεύει την δημοσιοποίησή του για τους κρατούμενους), της υποχρεωτικής συμβίωσης, της ελευθερίας, της σιωπής, της έννοιας του χρόνου και της ετεροχρονίας², του ορίου και του ονείρου, της απόγνωσης, της υπομονής και, τέλος, του σωφρονισμού στη χώρα μας.

Η μέθοδος.

Η εξερεύνηση αυτή εμπλουτίστηκε με την πρόσκληση ακόμα 8 καλλιτεχνών που επιλέχθηκαν με γνώμονα τις σχέσεις των πρακτικών τους με τις προβληματικές μίας *αισθητικής κριτικής προσέγγισης του εγκλεισμού*.

Η φυλακή αποτελεί μία από τις «ετεροτοπίες» του Michel Foucault³, τους πραγματικούς δηλαδή φυσικούς ή πνευματικούς χώρους που δρουν ως χώροι ετερότητας παράλληλα

¹ Το 2016 στο πλαίσιο του προγράμματος ΜΕΣΑ (Μουσείο Ελεύθερης Σκέψης Ανθρώπων).

² Η ετεροτοπία ξεκινάει να λειτουργεί πλήρως όταν οι άνθρωποι βρίσκονται σε ένα είδος απόλυτης ρήξης με τον παραδοσιακό τους χρόνο.

³ Michel Foucault, *Περί αλλοπινών χώρων . Ετεροτοπίες (Des espaces autres. Hétérotopies)* ομιλία του 1967, που δημοσιεύτηκε το 1984. Εκεί σημειώνει ότι «υπάρχουν είδη τόπων που βρίσκονται έξω από όλους τους τόπους, ακόμη και αν είναι εύκολο να προσδιοριστεί η τοποθεσία τους . Επειδή οι τόποι αυτοί είναι τελείως διαφορετικοί από όλες τις άλλες θέσεις τις οποίες αντανακλούν και στις οποίες αναφέρονται , θα τους αποκαλώ, σε αντίθεση με τις ουτοπίες, ετεροτοπίες».

με υπάρχοντες τόπους. Είναι χώρος όπου, μαζί με την ψυχιατρική κλινική, οι νόρμες συμπεριφοράς αναστέλλονται (ετεροτοπίες της απόκλισης), έχει και αυτή μία ακριβή και καθορισμένη λειτουργία *αντανακλώντας την κοινωνία στην οποία βρίσκεται*, και προϋποθέτει επίσης την ύπαρξη ενός συστήματος ανοίγματος και κλεισίματος το οποίο την απομονώνει και συγχρόνως την καθιστά προσπελάσιμη.

Σε αυτό το πλαίσιο, ο χώρος του σχολείου της φυλακής προσεγγίζεται ως μέρος μιας ευρύτερης οντότητας: ενός *μηχανισμού*, ο οποίος με τη σειρά του αποτελεί την έκφραση ενός *λόγου*. Μεθοδολογικά, αυτή η αντιμετώπιση, που μέσω του πεδίου της σύγχρονης τέχνης ξεκινά από μία κοινωνιολογική και πολιτική ανησυχία, τοποθετεί το πεδίο της έρευνάς της στα όρια της εμπειρίας που βιώνει, για να μπορέσει να δει πώς σχηματίζεται η ετερότητα από την ομοιότητα και πώς μορφοποιείται διαλεκτικά το «έξω» από το «μέσα» και αντίστροφα.

Προσπάθεια, που υλοποιείται μέσω της συμπαράθεσης δύο κόσμων (της τέχνης και της παραβατικότητας) και δύο θεσμών που τυχαίνει να είναι και οι δύο ετεροτοπίες για τον Foucault (η φυλακή και το μουσείο) και που δημιουργεί ένα είδος μεικτής, ενδιάμεσης εμπειρίας, ένα είδος καθρέφτη. Αυτή η δουλειά είναι, λοιπόν, πρώτα απ' όλα μία σπάνια συνάντηση της οποίας το κύριο διακύβευμα είναι η ανταλλαγή μεταξύ των «δύο μελλών» της ίδιας κοινωνίας.

Η υλοποίηση.

Τόσο οι καλλιτέχνες όσο και οι εκπαιδευόμενες και εκπαιδευόμενοι του 3ου Σχολείου Δεύτερης Ευκαιρίας Θεσσαλονίκης προσκλήθηκαν σε μία συνάντηση. Όλοι ήξεραν εξαρχής ότι το αποτέλεσμα αυτής της εμπειρίας θα ήταν μία έκθεση, αλλά δεν υπήρχε υποχρέωση να δημιουργήσουν κάτι. Η ουσία ήταν εξαρχής η συνάντηση, η *ποιητική της συνάντησης* (το ποιόν της και η ενδεχόμενη ποιητικότητά της).

Οι καλλιτέχνες προσκλήθηκαν το 2019, χωρίς σύστημα, και με μόνα όρια αυτά που θέτει η φυλακή, να έρθουν σε επαφή ο καθένας με τα εικαστικά, θεωρητικά και κυρίως ανθρώπινα εργαλεία του με μία ετεροτοπία και με τους ανθρώπους που την βιώνουν καθημερινά. Ο κάθε καλλιτέχνης ετοίμασε ένα εργαστήριο το οποίο υλοποίησε στο σχολείο της φυλακής.

Η έκθεση περιλαμβάνει κείμενα και έργα (φωτογραφίες, σχέδια, ζωγραφική, βίντεο, performance, εγκαταστάσεις, χαρακτηριστικά, ..) των εκπαιδευόμενων του σχολείου, καθώς και έργα των καλλιτεχνών που έχουν μπει και έχουν δουλέψει στις φυλακές. Κάποια έργα είναι συλλογικά, κάποια έχουν δημιουργηθεί από τους εκπαιδευόμενους υπό την επίβλεψη των καλλιτεχνών και κάποια άλλα είναι αφιερωμένα από τους καλλιτέχνες στους κρατούμενους ή στην εμπειρία τους στη φυλακή. Ίσως κάποια από τα έργα να παρουσιάζουν αμφίσημο χαρακτήρα. Με τον ίδιο τρόπο, τα ερωτήματα και οι ανησυχίες της «άλλης μεριάς» μεταφέρονται στο κέντρο της πόλης, στο μουσείο και τίθενται στην «ελεύθερη» κοινωνία. Η έκθεση παρουσιάζει επίσης 3 project του σχολείου (Γιώργος Βασιλειάδης, Τατουάζ, Εύα Τζένου, Άννα Τζαμπάζη, Η εφημερίδα του σχολείου, Βούλα Χατζηγεωργιάδου κόμικ, βίντεο και animation) και τη δουλειά του Β. Α.

Μία συλλογική δουλειά.

Αυτή η έκθεση δεν είναι μόνο 9 καλλιτέχνες, μία επιμελήτρια και το Πειραματικό Κέντρο Τεχνών του MOMus. Είναι και περίπου 110 εκπαιδευόμενες και εκπαιδευόμενοι (2017-2020) από το 3^ο Σχολείο Δεύτερης Ευκαιρίας Θεσσαλονίκης που βρίσκεται στο Γενικό Κατάστημα Κράτησης Διαβατών.

Ο τίτλος της έκθεσης «Πρόσωπο, Ελευθερία, Σιωπή» αντιστοιχεί στις θεματικές με τις οποίες καταπιάνονται οι κρατούμενοι στα γραπτά τους. Ο υπότιτλος *τίμιοι παράνομοι*⁴ ανήκει σ' έναν – σήμερα ελεύθερο – εκπαιδευόμενο του θερινού σχολείου του 2017, τον Besnik Firaku, και έχει συζητηθεί και εκτιμηθεί θετικά από όλους τους μαθητές που έχουν λάβει μέρος στα εργαστήρια. Επιλέχθηκε λόγω της ρευστής εισχώρησης της ηθικής μεταξύ του νόμιμου και του παράνομου.

Η έκθεση θα συνοδευτεί από την έκδοση βιβλίου και από ένα παράλληλο πρόγραμμα δράσεων, διαλέξεων και συζητήσεων, το οποίο θα ανακοινωθεί προσεχώς.

Εδώ θα βρείτε φωτογραφικό υλικό από τα εργαστήρια και τους καλλιτέχνες:
(εκκρεμεί το Link-το ετοιμάζουμε)

Info:

Τίτλος: «Πρόσωπο Ελευθερία Σιωπή_τίμιοι παράνομοι»

Χώρος: MOMus-Πειραματικό Κέντρο Τεχνών / Αποθήκη Β1, Λιμάνι Θεσσαλονίκης

Επιμέλεια: Σοφία Ελίζα Μπουράτση

Εγκαίνια: 26 Φεβρουαρίου 2020 στις 20.00

Διάρκεια έκθεσης: 26/2-26/4

Ωράριο: Τρίτη έως Κυριακή 10.00-18.00, κάθε Πέμπτη 10:00-22:00

Πληροφορίες: 231 059 3270 / MOMus

Επικοινωνία: 694655278 / Ελένη Σκάρπου

Υποστηρικτές

CEUVRE
Nationale de Secours
Grande-Duchesse Charlotte

FONDS
CULTUREL
NATIONAL

Συνδιοργανωτής

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Ταμείο

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2014-2020
ανάπτυξη· εργασία· αλληλεγγύη

⁴ «Εγώ δεν είμαι άνθρωπος που κρίνει τους άλλους, δεν είμαι ποιητής, δεν είμαι καλός άνθρωπος για την κοινωνία, εγώ είμαι τίμιος παράνομος», Besnik Firaku.